

České školství očima veřejnosti

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2004, v04-10</i>
Otázky:	<i>OR.1, OR.2, OR.3</i>
Termín terénního šetření:	<i>11. – 18. října 2004</i>
Počet respondentů:	<i>1058</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>5. listopadu 2004</i>
Zpracovala:	<i>Naděžda Horáková</i>

Součástí říjnového šetření Centra pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR byl i blok otázek věnovaný problematice českého školství. Nejprve nás zajímalo, jak čeští občané hodnotí úroveň vzdělávání na jednotlivých typech škol.¹ Tato otázka nebyla součástí našeho výzkumu poprvé, tabulka 2 ukazuje časové srovnání s předcházejícími výzkumy.

Tabulka 1: Hodnocení úrovně vzdělávání na různých typech škol (v %)

	velmi dobrá	spíše dobrá	spíše špatná	velmi špatná	+/-
základní školy	12	69	16	3	81/19
střední odborná učiliště	6	60	29	5	66/34
střední odborné školy s maturitou	10	69	19	2	79/21
gymnázia	19	71	9	1	90/10
vysoké školy	18	67	13	2	85/15

Poznámka: Do analýz nebyli zahrnuti respondenti, kteří na otázku nedokázali odpovědět (odpověď „nevím“).

¹ Otázka: „Kdybyste měl celkově posoudit, jaká je v současné době úroveň vzdělávání na jednotlivých typech škol, řekl byste, že je velmi dobrá, spíše dobrá, spíše špatná, velmi špatná.“

Tabulka 2: Hodnocení úrovně vzdělávání na různých typech škol (v %) (časové srovnání)

	září 2002 +/-	září 2003 +/-	říjen 2004 +/-
základní školy	79/21	75/25	81/19
střední odborná učiliště	67/33	59/41	66/34
střední odborné školy s maturitou	76/24	77/23	79/21
gymnázia	87/13	91/9	90/10
vysoké školy	82/18	88/12	85/15

Poznámka: Do analýz nebyli zahrnuti respondenti, kteří na otázku nedokázali odpovědět (odpověď „nevím“). Údaje v tabulce jsou vždy součtem odpovědí „velmi dobrá“ a „spíše dobrá“, respektive „spíše špatná“ a „rozhodně špatná“.

Kvalitu všech typů škol hodnotí čeští občané poměrně pozitivně. V porovnání s dalšími typy škol hodnotil nejmenší podíl respondentů jako dobrou úroveň vzdělávání na středních odborných učilištích. I tak označily jejich kvalitu za dobrou dvě třetiny těch respondentů, kteří na otázku odpověděli. Osm z deseti dotázaných, kteří se k otázce vyjádřili, se domnívají, že kvalita vzdělávání na středních odborných učilištích s maturitou a na základních školách je dobrá. Nejvíce respondentů hodnotilo pozitivně úroveň vzdělávání na vysokých školách (85 %) a na gymnáziích (90 %).

Zajímavé je, že kvalitu všech zmíněných škol hodnotili přibližně stejně lidé všech věkových skupin a lidé s nezaopatřenými dětmi i bez nich. Žádné významné rozdíly nepanovaly ani mezi skupinami s různým stupněm dosaženého vzdělání.

Tabulka 2 ukazuje, že hodnocení kvality vzdělávání se prakticky u všech typů škol zlepšuje. Nejvýraznější posun jsme zaznamenali u gymnázií, jejichž kvalitu v současné době hodnotí pozitivně větší podíl respondentů než kvalitu vysokých škol (v září 2003 tomu bylo právě naopak).

V dalších otázkách nás zajímalo, jak se podle respondentů daří základním a středním školám u jejich žáků a studentů rozvíjet některé schopnosti a dovednosti.²

Tabulka 3: Rozvoj dovedností na základní škole (v %)

	Rozhodně daří	Spíše daří	Spíše nedaří	Rozhodně nedaří	+/-
potřebné znalosti	14	67	17	2	81/19
samostatnost	8	50	37	5	58/42
sebedůvěra	9	46	38	7	55/45
orientace ve společnosti, světě	7	46	41	6	53/47
kázeň, disciplína	2	20	45	33	22/78
morální hodnoty	3	20	49	28	23/77

Poznámka: Do analýz nebyli zahrnuti respondenti, kteří na otázku nedokázali odpovědět (odpověď „nevím“).

² Otázky: „Jak se podle Vás na základních školách daří pěstovat a rozvíjet u žáků (viz tabulku 3)“ „A jak byste hodnotil situaci na středních školách? Jak se jim daří pěstovat a rozvíjet u studentů (viz tabulku 4)“

Tabulka 4: Rozvoj dovedností na střední škole (v %)

	Rozhodně daří	Spíše daří	Spíše nedaří	Rozhodně nedaří	+/-
potřebné znalosti	15	73	11	1	88/12
samostatnost	13	65	20	2	78/22
sebedůvěra	14	58	26	2	72/28
orientace ve společnosti, světě	13	57	27	3	70/30
kázeň, disciplína	3	26	47	24	29/71
morální hodnoty	3	28	47	22	31/69

Poznámka: Do analýz nebyli zahrnuti respondenti, kteří na otázku nedokázali odpovědět (odpověď „nevím“).

Podle českých občanů se základním i středním školám daří u žáků a studentů rozvíjet potřebné znalosti, samostatnost, sebedůvěru i orientaci ve společnosti a ve světě. Více respondentů ale vyjádřilo názor, že se to daří středním školám. Naopak kázeň, disciplínu a morální hodnoty se podle dotázaných základním a středním školám rozvíjet nedaří. I zde však byly poněkud lépe hodnoceny školy střední.

Také tato otázka se neobjevila v našem šetření poprvé a máme proto možnost srovnat aktuální údaje s výsledky šetření z minulých let.

Tabulka 5: Rozvoj dovedností na základních a středních školách - časové srovnání (v %)

	základní školy			střední školy		
	06/01 +/-	09/02 +/-	10/04 +/-	06/01 +/-	09/02 +/-	10/04 +/-
potřebné znalosti	86/14	- ³	81/19	91/9	87/13	88/12
samostatnost	60/40	60/40	58/42	75/25	73/27	78/22
sebedůvěra	49/51	55/45	55/45	64/36	66/34	72/28
orientace ve společnosti, světě	49/51	60/40	53/47	65/35	71/29	70/30
kázeň, disciplína	32/68	33/67	22/78	34/66	29/71	29/71
morální hodnoty	33/67	31/69	23/77	37/63	33/67	31/69

Poznámka: Do analýz nebyli zahrnuti respondenti, kteří na otázku nedokázali odpovědět (odpověď „nevím“). Údaje v tabulce jsou vždy součtem odpovědí „rozhodně daří“ a „spíše daří“, respektive „spíše nedaří“ a „rozhodně nedaří“.

Jak ukazuje tabulka 5, v porovnání s rokem 2001 hodnotí občané poněkud hůře to, jak základní školy vybavují svoje žáky potřebnými znalostmi. Především se však výrazně zvýšil podíl oslovených, kteří se domnívají, že základním školám se nedaří vybavit své žáky kázní, disciplínou a morálními hodnotami. Svou roli zde jistě sehrály i nedávné kriminální činy dětí.

Co se týče středních škol, tak stále více obyvatel naší země věří, že své žáky dokážou vybavit samostatností a sebedůvěrou.

³ V září 2002 nebyla respondentům tato otázka položena.